USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy Davida Hipšra a soudců Tomáše Foltase a Lenky Krupičkové v právní věci žalobce: **S. H.**, nar. 13. 1. 1975, státní příslušnost Běloruská republika, bytem U Koupaliště 514, Bělá pod Bezdězem, zastoupený JUDr. Ing. Jiřím Špeldou, advokátem se sídlem Šafaříkova 666, Hradec Králové, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 30. 1. 2023, č. j. 29 Az 5/2022-76,

takto:

I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.

II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.

III. Ustanovenému zástupci žalobce advokátovi JUDr. Ing. Jiřímu Špeldovi **se přiznává** odměna za zastupování v řízení o kasační stížnosti ve výši 4 114 Kč, která mu bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 30 dnů od právní moci tohoto usnesení.

Odůvodnění:

I.

[1] Rozhodnutím ze dne 3. 5. 2022, č. j. OAM-228/LE-LE05-ZA21-R2-2019, žalovaný neudělil žalobci mezinárodní ochranu podle § 12 až 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů (dále „zákon o azylu“).

II.

[2] Žalobce podal proti rozhodnutí žalovaného žalobu ke Krajskému soudu v Praze, který usnesením ze dne 14. 6. 2022, č. j. 57 Az 4/2022-27, věc postoupil k vyřízení Krajskému soudu v Hradci Králové jako soudu místně příslušnému. Krajský soud v Hradci Králové následně žalobu zamítl rozsudkem ze dne 30. 1. 2023, č. j. 29 Az 5/2022-76. Rozsudek krajského soudu, stejně jako zde uváděná judikatura Nejvyššího správního soudu, je k dispozici na www.nssoud.cz a soud na něj na tomto místě pro stručnost odkazuje.

III.

[3] Žalobce (dále jen „stěžovatel“) podal proti rozsudku krajského soudu kasační stížnost. Stěžovatel uvedl, že důvodem podání žádosti o mezinárodní ochranu je jeho obava z návratu do Běloruska po 17 letech a bez dokladů. Podle stěžovatele žalovaný nedostatečně posoudil jeho vztah s nezletilým synem. V této souvislosti poukázal na to, že s jeho synem nebyl proveden pohovor, ten byl proveden pouze s matkou syna, tj. bývalou manželkou stěžovatele. Stěžovateli navíc nebylo umožněno, aby se pohovoru s matkou syna účastnil. Má tak za to, že nebyl dostatečně zohledněn nejlepší zájem dítěte a že rozhodnutí žalovaného je v rozporu s právem na soukromý a rodinný život. Krajský soud se pak uvedenou žalobní námitkou nezabýval.

[4] Stěžovatel dále namítal, že žalovaný nedostatečně zjistil situaci v zemi původu. Žalovaný vydal napadené rozhodnutí dne 3. 5. 2022, tedy dva měsíce po začátku války na Ukrajině, avšak nejaktuálnější zprávu o zemi původu použil z 21. 2. 2022. I když se Bělorusko oficiálně do konfliktu nezapojilo, situace v zemi se změnila na tolik, že si zaslouží takové prozkoumání, aby se vyloučilo, že stěžovatel v případě návratu nebude vystaven ohrožení na životě, zdraví či svobodě.

[5] Závěrem stěžovatel uvedl, že je plně integrovaným členem české společnosti, že plynně hovoří česky, žije zde více jak šestnáct let, má zde sociální vazby, rozumí zdejším reáliím, orientuje se v základním fungování státních orgánů apod. Přesto k tomu nebylo nijak přihlédnuto, ačkoliv jde o relevantní skutečnosti pro udělení doplňkové ochrany.

[6] Z uvedených důvodů stěžovatel navrhl, aby Nejvyšší správní soud zrušil napadený rozsudek a věc vrátil krajskému soudu k dalšímu řízení.

IV.

[7] Nejvyšší správní soud posoudil kasační stížnost v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů a zkoumal přitom, zda napadené rozhodnutí netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.).

[8] Jednou z podmínek věcného přezkumu kasační stížnosti ve věci mezinárodní ochrany je její přijatelnost. Kasační stížnost je podle § 104a odst. 1 s. ř. s. přijatelná, pokud svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatele. Výkladem institutu přijatelnosti se Nejvyšší správní soud zabýval například v usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006-39, publ. pod č. 933/2006 Sb. NSS, na které pro stručnost odkazuje.

[9] Nejvyšší správní soud neshledal v posuzované věci přesah vlastních zájmů stěžovatele ani zásadní pochybení krajského soudu, které by mohlo mít dopad do jeho hmotněprávního postavení. Ustálená a vnitřně jednotná judikatura Nejvyššího správního soudu totiž poskytuje dostatečnou odpověď na uplatněné kasační námitky a stěžovatel ve své argumentaci nevyložil žádné důvody, které by svědčily pro odklon.

[10] K tvrzené nepřezkoumatelnosti spočívající v nedostatku důvodů se v obecné rovině Nejvyšší správní soud mnohokrát vyjádřil (viz např. rozsudky ze dne 4. 12. 2003, č. j. 2 Ads 58/2003-75, ze dne 29. 7. 2004, č. j. 4 As 5/2003-52, ze dne 18. 10. 2005, č. j. 1 Afs 135/2004-73, č. 787/2006 Sb. NSS, ze dne 14. 7. 2005, č. j. 2 Afs 24/2005-44, č. 689/2005 Sb. NSS, ze dne 25. 5. 2006, č. j. 2 Afs 154/2005-245, ze dne 17. 1. 2008, č. j. 5 As 29/2007-64). Rozhodnutí soudu je třeba považovat za nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů zejména tehdy, pokud není zřejmé, jakými úvahami se soud řídil při naplňování zásady volného hodnocení důkazů nebo při utváření právního závěru, z jakého důvodu soud považoval žalobní námitky za liché či mylné nebo proč nepovažoval právní argumentaci v žalobě za důvodnou. Meritorní přezkum rozhodnutí soudu je tak možný pouze za předpokladu, že se jedná o rozhodnutí srozumitelné, které je opřeno o dostatek relevantních důvodů, z nichž je zřejmé, proč soud rozhodl tak, jak je uvedeno v jeho výroku. Tato kritéria napadený rozsudek splňuje, neboť je z jeho odůvodnění zcela zřejmé, jakými úvahami byl při posouzení věci v rozsahu žalobních bodů krajský soud veden a k jakému závěru na jejich základě dospěl. Skutečnost, že stěžovatel se závěry krajského soudu nesouhlasí, nepředstavuje důvod pro zrušení napadeného rozsudku pro jeho údajnou nepřezkoumatelnost. V této souvislosti je třeba ještě dodat, že povinnost soudu posoudit všechny žalobní námitky neznamená, že byl krajský soud povinen reagovat na každou dílčí argumentaci uplatněnou stěžovatelem a tu obsáhle vyvrátit; jeho úkolem bylo uchopit obsah a smysl žalobní argumentace a vypořádat se s ní (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 5. 2009, č. j. 9 Afs 70/2008-130). Rovněž v tomto ohledu napadený rozsudek krajského soudu plně obstojí.

[11] K námitce stěžovatele, že žalovaný nedostatečně posoudil jeho vztah s nezletilým synem, že nebyl dostatečně zohledněn nejlepší zájem dítěte a že rozhodnutí žalovaného je v rozporu s právem na soukromý a rodinný život, lze odkázat na konstantní judikaturu Nejvyššího správního soudu, který opakovaně uvedl, že kromě výjimečných případů nejsou rodinné vazby cizince v České republice důvodem pro udělení doplňkové ochrany podle § 14a zákona o azylu (viz např. rozsudky ze dne 28. 11. 2008, č. j. 5 Azs 46/2008-71, ze dne 11. 6. 2009, č. j. 9 Azs 5/2009-65, ze dne 21. 5. 2010, č. j. 6 Azs 5/2010-57, nebo usnesení ze dne 8. 1. 2009, č. j. 2 Azs 66/2008-52, ze dne 21. 4. 2010, č. j. 9 Azs 3/2010-62, a ze dne 28. 4. 2011, č. j. 1 Azs 5/2011-36). Otázkou, zda je životní situace stěžovatele natolik výjimečná, aby opravňovala mimořádné udělení doplňkové ochrany z důvodu nepřiměřeného zásahu do jeho soukromého a rodinného života, se žalovaný dostatečným způsobem zabýval na str. 13 a 14 svého rozhodnutí. Dospěl přitom ke zcela správnému závěru, že případné vycestování stěžovatele není v rozporu s mezinárodními závazky České republiky. K uvedenému Nejvyšší správní soud dodává, že žalovaný v souladu se závazným právním názorem Krajského soudu v Praze (viz zrušující rozsudek ze dne 30. 4. 2021, č. j. 48 Az 8/2020-56, bod 24) za účelem posouzení vztahu stěžovatele a jeho syna provedl výslech bývalé manželky stěžovatele (ze zákona č. 500/2004 Sb., správního řádu, ve znění pozdějších předpisů, ani z jiného obecně závazného právního předpisu nelze

dovodit právo stěžovatele být přítomen svědecké výpovědi a klást svědkyni otázky) a založil do spisu rozhodnutí opatrovnického soudu o úpravě poměrů syna stěžovatele (rozsudek Obvodního soudu pro Prahu 2 ze dne 23. 3. 2017, č. j. 21 Nc 34/2016-32). S uvedenými podklady rozhodnutí byl stěžovatel seznámen dne 11. 4. 2022. Na výslovnou otázku správního orgánu sdělil, že se k nim nechce vyjádřit a že doplnění podkladů nenavrhuje. Nejvyšší správní soud přitom souhlasí s krajským soudem, že žalovaný řádně zhodnotil všechny aspekty rodinného soužití stěžovatele s jeho synem, kdy konstatoval, že stěžovatel v posledním období neplnil svou vyživovací povinnost vůči synovi stanovenou rozhodnutím soudu pro dobu po rozvodu rodičů, na chodu domácnosti se nepodílí a se synem se stýká sporadicky, spíše telefonicky. Žalovaný dospěl proto k závěru, že k újmě ani jedné ze stran případným vycestováním stěžovatele do země původu nedojde, neboť styk otce se synem zůstane prakticky bez větších změn.

[12] Námitkou stěžovatele, že žalovaný nedostatečně zjistil situaci v Bělorusku, neboť použil neaktuální zprávy o zemi původu, se Nejvyšší správní soud pro její nepřípustnost nemohl zabývat. Jedná se totiž o námitku, kterou stěžovatel neuplatnil v řízení před soudem, jehož rozhodnutí má být přezkoumáno, ač tak učinit mohl (§ 104 odst. 4 s. ř. s.).

[13] Je třeba poukázat rovněž na to, že stěžovatel pobývá na území České republiky již od roku 2004. Poprvé požádal o udělení mezinárodní ochrany dne 13. 10. 2004, kdy mu rozhodnutím žalovaného ze dne 22. 1. 2007, č. j. OAM-3025/VL-07-SE01-2004, byla udělena doplňková ochrana v délce 15 měsíců. Následným rozhodnutím ze dne 4. 9. 2008, č. j. OAM-3025/VL-07-LE06-PD1-2004, mu nebyla doplňková ochrana prodloužena. Poté zde pobýval nelegálně, bylo mu uloženo správní vyhoštění, které nerespektoval, a proto s ním bylo vedeno trestní řízení pro podezření ze spáchání přečinu podle § 337 odst. 1 písm. b) zákona č. 40/2009 Sb., trestního zákoníku, ve znění pozdějších předpisů (maření výkonu úředního rozhodnutí). Lze proto předpokládat, že o udělení mezinárodní ochrany požádal, aby si legalizoval svůj pobyt na území České republiky a vyhnul se tak správnímu vyhoštění. V jeho jednání tak lze spatřovat účelovost (srov. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 10. 2. 2006, č. j. 4 Azs 129/2005-54, a ze dne 29. 6. 2005, č. j. 4 Azs 519/2004-83).

[14] Na závěr Nejvyšší správní soud pro úplnost dodává, že prostřednictvím azylového řízení nelze žádat o legalizaci pobytu v České republice, neboť pro takový účel obsahuje právní řád České republiky jiné nástroje, konkrétně instituty podle zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 11. 2004, č. j. 7 Azs 117/2004-57). Stěžovatel si nemůže zvolit využití institutů zákona o azylu namísto institutů zákona o pobytu cizinců, neboť mezinárodní ochrana je specifický institut sloužící jako štít lidem, kteří byli ve své vlasti pronásledováni či ohroženi vážnou újmou, nikoli univerzálním nástrojem pro legalizaci pobytu. Právě instituty právní úpravy pobytu cizinců na území České republiky jsou určeny pro případy tohoto druhu, když stěžovatel ve správním řízení sám uvedl, že usiluje o legální pobyt v České republice. Pokud má stěžovatel zájem setrvat v České republice a stýkat se zde se svým synem, je třeba, aby o to usiloval prostřednictvím institutů zákona o pobytu cizinců. Tohoto soužití se nelze domáhat na základě institutů zákona o azylu. Odepření mezinárodní ochrany stěžovateli nemůže vést k zásahu do jeho soukromého a rodinného života.

[15] S poukazem na shora uvedené důvody Nejvyšší správní soud odmítl kasační stížnost jako nepřijatelnou podle § 104a s. ř. s.

[16] O náhradě nákladů řízení soud rozhodl podle § 60 odst. 1 věty první s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s., podle kterých, nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení, které důvodně vynaložil, proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl (k tomu srov. usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 3. 2021, č. j. 8 As 287/2020-33, část III. 4., usnesení téhož soudu ze dne 13. 5. 2021, č. j. 9 Azs 32/2021-32). Stěžovatel nebyl v řízení o kasační stížnosti úspěšný, proto nemá právo na náhradu nákladů řízení. Žalovanému, jemuž by jinak právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti příslušelo, soud náhradu nákladů řízení nepřiznal, protože mu v řízení o kasační stížnosti nevznikly žádné náklady nad rámec běžné úřední činnosti.

[17] Ustanovenému zástupci stěžovatele Nejvyšší správní soud přiznal odměnu za jeden úkon právní služby spočívající v podání kasační stížnosti [§ 11 odst. 1 písm. d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), ve znění pozdějších předpisů] ve výši 3 100 Kč [§ 9 odst. 4 písm. d) a § 7 bod 5 advokátního tarifu], k čemuž náleží náhrada hotových výdajů ve výši 300 Kč (§ 13 odst. 4 advokátního tarifu). Zástupce stěžovatele je plátcem DPH, proto se odměna a náhrada hotových výdajů zvyšují o částku odpovídající této dani (§ 57 odst. 2 s. ř. s.), tj. o 714 Kč. Celkem tedy odměna ustanoveného advokáta činí částku ve výši 4 114 Kč. Tato částka mu bude vyplacena do 30 dnů od právní moci tohoto usnesení z účtu Nejvyššího správního soudu.

P o u č e n í : Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 27. dubna 2023

David Hipšr
předseda senátu